

GRINDADRÁP fyribils bannað í Danmark

HVALIR av øllum sløgum eru nú fríðaðir fyribils í 10 ár á øllum donskum sjóki. Bjargingartenasta Fálks og politíði skal syrgja fyri at reka allar hvalir, ið villa seg inn á fríðirnar, til havs ella drepa teir so pinuleyst sum gjørligt.

Fyrsti maður, ið gav ljóð frá sær til fríðing av hvalinum, var skaldid Jóh. V. Jensen í yrking síni »Hvalen«. Yrkingin var gjørd í samband við 24 metra langan bláhvál, ið var vilstur inn á Haderslev fjørð.

Ymsar royndir til drepa hvalin mis-eydnaðust. At enda funnu nokur bølmennti uppá at sleppa eitt stórt jarnstykki niður í blástrið á hvalinum, so hann hvaldist.

Seinasta grindadrápið í Danmark fór fram í 1954 á Vejle fjørðinum, har 63 hvalir vorðu pindir til deyðis.

Umframt hesar vita menn um 271 hvalir, ið hava gjørt landgongd ella eru dripnir við donsku strendurnar, hin fyrsti í 1679.

16 ymisk sløg teljast millum teir dripnu hvalirnar. Størstu grindirnar: 50 hvalir í Modbøl 1936, 37 í Middelfart 1870, 24 í Frederikssund 1924 og 18 í Kolding 1930.

SPARK, professari, ið hevur kannað vitsku- og kenslulívið hjá hvalinum, sigur, at í Danmark hava menn rokna hvalir fyri eitt slag av fiski, men veruliga eru hvalirnir uppi í teimum hægri súgdjórnum og kunnu í vitsku- og kenslulívi javnmetast við apurnar.

EIN optimistur kann t. d. vera ein 80 ára gamal maður, ið giftir seg og byggir sær hús tett við ein skúla.

Professarin leggur aftrat:

»Um nakar hevði farið so illa við hundum ella hestum sum við hvalum, vildi eitt gallrøp hevja seg til skýggja manna millum.«

Djórapiðsla hevur altíð farið fram og fer enn á døgum fram í ymiskum londum, men um grindadráp sigur Stærk, professari:

«... hetta kapitlið er eitt hitt myrkasta í víðurskiptum menniskjunnar til djóraríkið.»

HEIMSINS STØRSTU IDNAÐAR-VIRKI

Niðanfyrir er yvirlit yvir heimsins størstu idnaðarvirki, tey 10 størstu í londum uttanfyri USA og síðan tey 10 størstu í USA. Umsetningurin er uppgivin í milliardum dollar.

	1958	1959
1. Royal Dutch Shell	5,47	5,34
2. Unilever	3,52	3,72
3. British Petroleum	1,67	1,71
4. Imp. Cemical Industr.	1,29	1,42
5. Nestle	1,23	1,28
6. Philips Gloelamfabr.	0,94	1,10
7. Siemens	0,79	0,86
8. Volkswagenwerk	0,84	

9. Frjederich Krupp	0,76	0,83
10. British Motor Co.	0,74	0,74
10 størstu idnaðarvirkin í USA:		
1. General Motors	9,52	11,23
2. Standard Oil	7,54	7,91
3. Ford Motor	4,13	5,35
4. General Electric	4,12	4,35
5. U. S. Steel	3,47	3,64
6. Socony Mobil Oil	2,88	3,09
7. Gulf Oil	2,76	2,71
8. Texas Co.	2,32	2,67
9. Chrysler	2,16	2,64
10. Swift	2,64	2,47

HUNDAGALSKAPUR. Neyðugt hevur verið at dripið 1000 hundar í Ege-desminde-økinum, og kring um í Grønlandi verður boðað frá hundagalskapi. Mong børn eru bitin og fleiri eru deyð. Hundarnir fáa sjúkuna av revunum, ið serstakliga amerikansku hermennirnir í Søndre Strømfjord og Thule aldu til sín við at geva teimum at eta. Fyri at forða vanlukkum av hundabítum hava myndugleikarnir gjørt av at klippa tøkutenninar á øllum hundum, so teir ongan fáa bitíð til avlvis.

TJESTOV, russiskur rúmdar- vísindarmaður, sigur, at amerikumenntu eru 3—5 ár aftanfyrir russar tá tað ræður um rúmdarferðir. Hann tók uppafur orð rúmdarvísindamansins Tsiolkovskoj:

»Jørðin er voggan hjá vitanini, men eingin kann liggja í vogguni allar tíðir ... tað er eingin ivi um, at Sovjet — hin fyrsti sosialistiski staturin í heiminum — eisini verður hin fyrsti kosmiski staturin...«

»EIN AMERIKANSK FLUGA.« so-leiðis skýrði stjórin fyri russisku rúmdarkanningunum tann drabantin, ið amerikumenntu sendu upp og fingi óskalaðan aftur til jørðar, og legði aftrat: »Amerikanska flugan vegaði bara 35 kg, meðan drabantur okkara við hundum, ikorni og músum vegaði 4,6 tons.

RADIO-SYMFONIORKESTRID. — Kostnaðurin av at senda Radio-symponi orkestrid til Føroyar var goldin av kenslumálaráðnum, Danmarkar radio, Dansk—Færøsk Kulturfond og Dansk Esso-Fond. Um leikskrána og ferðapeningin skrivur »AKTUELT«:

»Ein undrast yvir, at nýmótans dansk-ur tónleikur ikki er umboðaður — eins og tað sær loyði út, at henda nátturliga statsuppgávan má hava stuðul frá privatum grunni (t. e. Dansk Esso-Fond). Men fyri tað vekir ferðin vónandi ikki minni gleði.«

»TRO, HAAB OG TROLDDOM.« Undir hesi yvirskriftini skrivur blaðið hjá »Forsvarets Civilundervising ved Søværnet.« at Klakksvikarstríðið má vera langt síðan gloymt, ti at teimum 80 hermonnum, ið hava gjørt tenastu í Føroyum, hava 21 fingið sær føroyska konu — og einki av hjúnanum eru fráskild.

OLYMPIADUR. Núverandi olympisku leikirnir tóku seg upp í Athen í 1896. Síðan eru hildnar olympiadar í Paris 1900, St. Louis 1904, ikki almennir leikir í Athen 1906, London 1908, Stockholm 1912, Antwerpen 1920, Paris 1924, Amsterdam 1928, Los Angeles 1932, Berlin 1936, London 1948, Helsingfors 1952, Melbourne 1956 og Rom 1960.

Tað finst bara eitt, ið er verri enn at raka sær við einum rakknivi, ið konan hevur brúkt til at spiska sær blýantin við. Tað er at skriva við blýantin.

— Eg fati ikki, hvat sváulpinnafabrikantarnir liva av.

— Hvi?

— Ti, eg keypi aldri sváulpinnar. Teir, sum eg brúki læni ella stjali eg frá øðrum.

RÍKISDAGSVAL Í SVORÍKI

Sunnudagin 18. sept. verður ríkisdagsval í Svoríki. Veljast skulu 283 limir móti 231 nú til komandi 4 ára skeiðið. Valbargadin, ið byrjar nú, væntast rekordharður, tá borgarligu flokkarnir leggja alla sína orku í stríðið móti sosialistunum, ið hava møguleika at vinna reinan meiratala.

Iðag er stóðan tann, at javnaðarflokkurin hevur 111 limir og teir borgarligu flokkarnir 115 tilsamans. Kommunistarnir hava 5 limir.

Sjálvst um kommunistarnir atkvøða við javnaðarmonnum stendur á jøvnum í Øðrum kamari, tí formaðurin her er javnaðarmaður, og hann hevur ikki atkvøðurætt. Tó eydnaðist tað javnaðarmonnum at fremja hina nýggju fólkapensjónsskipanina, ið allir teir borgarligu flokkarnir vóru harðliga imóti. Kommunistarnir og 1 úr fólkaflokkinum atkvøddu við teimum — og sigurin var vunnin.

Í Fyrsta kamari hava javnaðarmenn reinan meiratala.

Sum svar uppá spurningin: ynskja tygum javnaðarstjórnin verður sitandi

aftaná valið, svaraðu 40 pst. av teimum spurdu JA, 30 pst. NEI, meðan hini ikki góvu nakað svar.

KRÖV ARBEIÐARANNA. Her er eitt litið dóm um, hvørji mál arbeidrarar í grannalondum nú miða imóti. — Landsfundur snikkaranna í Danmark gjørdi av at seta fram hesi sáttmálakrøv:

1. 40 tíma arbeidsvika.
 2. fríðarlønin 8 pst.
 3. sjúkralønin 80 pst. av fullari løn.
 4. arbeidsgjevararnir skulu gjalda til sosialgrunn fyrir eldri arbeidrar.
- Í Fundarsamtyktini verður m. a. sagt: »Bert javnaðarflokkurin í samarbeiði við fakkelfagsrørsluna er forur fyrir at vísra arbeidarafjöldini stóðug framstíg.«

pst. í studningi.

Í Vesturýsklandi og Belgíu fer studningsveitanin fram á tann hátt, at tey, ið byggja, sleppa frá at gjalda skatt eitt vist áramál.

SEINASTA VITJAN. Kona Frances Powers, njónsarafløgmannin, ið varð dómdu til 10 ára fongsul av hermásligu deild sovjetiska hægstarætt, sigur frá síðstu vitjan síni í fongslinum:

»Gary kom inn í rúmið, rætti armarnar móti mær og græt. Vit sótu við eitt runt borð. Rúmið uddi við russiskum fotograftum, og teir 6 fangavaktarnir troðkaðu seg uppá familjuni.«

Víðari sigur hon, at Francis Powers einki visti um, at familjan var komin til Moskva. Ikki fyrr enn hann varð fordur inn í rettarsalin rakti hann við konuna og foreldrini. Hetta vakti slikar

kenslur í honum, at hann ikki var reiðiliga mentur at bera tær.

Um stríðið millum Eystur og Vestur um tey londini í Afríku, ið nú fáa sjálvræði, sigur týskur blaðmaður:

Í hesum stríði millum Eystur og Vestur, sum í dag fer fram í hesum londum um teirra framtíðarlíga límskap í frælsa ella ófrælsa heiminum, er tað í evstu løtu, at Vestanheimurin visir meira samanhald, meira einfaldni, meira einleika, stutt sagt, at hildin verður fólkaatkvøða um tað politiskt neyðuga. Tað er ein veikleiki, at hvørt land einskis er sum tí hugar best uttan um heildina. Eisini her er ein europeiskur politikkur neyðugur. Tá saman um kemur, hevur Europa allar møguleikar at vísa fólksløgnum vegin til frælsi og víroing, til vælferð og frið.

Húsabygging — higartil størsta framstíg

Higartil størsta framstíg, ið gjørd eru til frama fyri húsabygging, eru tiltak JAVNAÐARLANDSSTYRISINS at fáa ØSTIFTERNES KREDITFORENING at virka í Føroyum eins og ætlaninar um uppskoytslón frá HÚSALANSGRUNNI FØROYA.

Líkindi vera tá til steðar frá hesum stovnum at fáa eini 70—80 pst. av byggi kostnaðinum. Hetta verða mikið lagaligari lán enn tev frá øðrum peningastovnum — serstakliga afturgjaldingartíðin, ið verður at rokka uppi 30 ár.

Í øðrum londum fer sethúsabyggingin

fram undir øðrum umstøðum.

Í Onglandi eru tað kommunurnar, ið byggja meira enn helvtina av øllum sethúsum.

Í Svoríki og Hollandi lata kommunurnar byggja 30 pst. av øllum sethúsum. Í Hollandi letur staturin uppi 30—40

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

HALDIÐ SOSIALIN